SMK Connect
Hvor kunst & undervisning mødes

Surrealisme

Formålet med forløbet er at lade eleverne udforske, hvordan surrealisternes metoder og idéer kan omsættes til nutidige, personlige og eksperimenterende udtryk. Eleverne skal skabe kollektive digte, undersøge kunsten fra perioden og arbejde med udvalgte materialer, når de skal skabe et surrealistisk selskabsbord.

Når I har afsluttet forløbet, har eleverne bl.a. arbejdet med:

- At afprøve surrealisternes metoder, inspireret af automatisme og tilfældighed.
- At undersøge surrealistiske værker og som afsæt for eget kunstnerisk arbejde
- At oversætte udvalgte materialer, stemninger eller idéer til et visuelt udtryk

- At arbejde med iscenesættelse som en måde at skabe stemning, betydning og fortælling på.

Kunstværker brugt i dette forløb

- Venetiansk portræt af Wilhelm Freddie
- Rosenblomst af Rita Kernn-Larsen

Udarbejdet af SMK Connect

Klassetrin

Udskoling

Fag

Dansk

Indhold

1 lektion og 25 minutter

Opgave

Cadavre exquis – foldedigt

Under 1 lektion

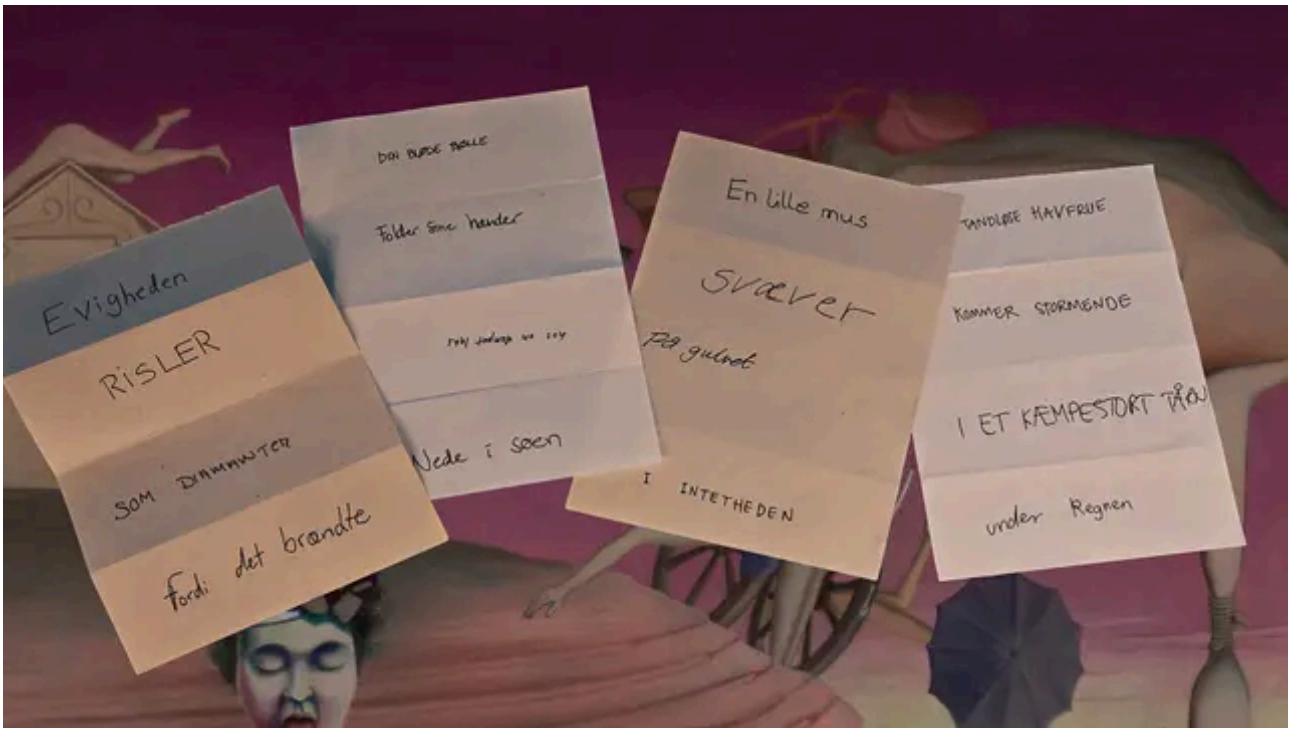

Kender du foldetegning? Det hele startede faktisk med ord! I denne opgave skal eleverne skabe fællesdigte ligesom surrealisterne og finde vej ind i det underbevidste, for at se hvad der sker, når man skaber kollektivt, giver slip og er i proces.

Kollektivt ordeksperiment

30 minutter

I 1925 introducerer surrealisterne *cadavre exquis* i deres kunst – en leg og en kollektiv metode, hvor flere kunstnere skaber billeder eller sætninger sammen, uden at kende hinandens bidrag. Navnet cadavre exquis betyder 'udsøgt lig' og stammer fra et tidligt eksempel på deres leg, som resulterer i sætningen: "Det udsøgte lig vil drikke den nye vin".

Cadavre exquis er en selskabsleg, men også et kreativt eksperiment. Først bruges den til ordlege og digte, senere udvikler den sig til foldetegning, som mange kender, hvor et papir foldes, så hver deltager kun ser en del af den foregående tegning. Det resulterer i uventede figurer og billeder uden en samlet fortælling. Med tiden indbefatter cadavre exquis desuden collagen som kunstnerisk metode.

For surrealisterne er cadavre exquis mere end en leg – det er en strategi, som lader det kollektive spille en større rolle i den kunstneriske skabelse. På den måde udfordrer surrealisterne idéen om, at kunst primært er et resultat af individuel intention og kontrol.

Skriv og giv videre

Fold papiret, så der er fire felter. Den første skriver sit/sine ord øverst på papiret og folder det derefter, så den næste kan skrive uden at kunne se, hvad der ellers står. Den næste skriver og sådan fortsætter legen.

Digtet kan opbygges efter denne struktur:

- Grundled / subjekt - udfører handling
- Udsagnsled / verbum - udtrykker handling
- Genstandsled / forholdsordsled - det handlingen drejer sig om
- Biled / adverbial - tid, sted eller årsag

Fortæl eleverne, at det ikke er så vigtigt at det skal give mening grammatisk - ofte bliver digtene mere interessante, når der er kontraster, sammenstød og 'fejl'. Du kan også have flere felter, ændre på strukturen, eller helt lade være med at have én og se, hvad der kommer ud af det.

Opsamling

Læs digtene højt for hinanden. Er de sjove, poetiske, mystiske? Hvilke indre billeder skaber de?

I kan lade opgaven slutte her og lade digtene stå som de er. Eller de kan bruges som udgangspunkt for flere opgaver – I kan fx arbejde med at lave en udstilling med dem, eller I kan visualisere digtene gennem tegning eller collage.

I SKAL BRUGE

- Papir og blyanter

BILAG

- Bilag foldedigt.pdf

Opgave

En gæst til bords - surrealistisk samskabelse

Under 1 lektion

Et langbord dækket med fin dug, krystalglas og karafler fyldt med vin er iscenesat i et rum. Stemningen er god og ansporer til et festligt selskab – hvem byder vi til bords?

I denne opgave skal eleverne med udgangspunkt i forskellige surrealistiske værker fortolke og samskabe “en gæst” til selskabsbordet, ud fra udvalgte materialer og nogle benspænd.

Bliv fortrolig med værket.

10 minutter

Eleverne deles op i grupper på fire, og hver gruppe vælger et af de udvalgte surrealistiske værker, som de ønsker at arbejde med. Gruppen skal nu lære værket bedre at kende igennem øvelsen Værket får mig (ikke) til at tænke på.

Opsamling på øvelsen: Lad grupperne på skift læse deres ord op.

Hvilke ord har de valgt – hvad i værket fik dem til at skrive netop det ord? Hvad kom de ikke til at tænke på?

Tip: Hvis eleverne har svært ved at finde et ord de *ikke* kommer til at tænke på, kan du hjælpe dem på vej ved at spørge: “Er der et ord, du slet ikke kan få til at passe ind i billedet? Noget der giver en helt anden stemning eller en hel anden situation".

I SKAL BRUGE

- Blyant
- Papir

Kunstværker

Titel
Venetiansk portræt

Kunstner
Wilhelm Freddie

Titel
Rosenblomst

Kunstner
Rita Kernn-Larsen

Gæsten til festen

30 minutter

Du har gjort et materialebord klar, som eleverne kan tage fra. Hver gruppe får et stort stykke afdækningspapir, som de kan bruge som gæstens krop/kerne dvs. papiret omdannes til en tredimensionel, kropslig form. (se eksempel under bilag)

Grupperne skal nu i fællesskab skabe en gæst til festen ud fra følgende benspænd:

1. Gæsten skal kunne placeres på en stol ved bordet. Tænk på form og størrelse
2. Hver elev i gruppen skal aftegne en af deres egne kropsdele 1:1 på et stykke papir, klippe den ud og sætte den på gæsten (måske har jeres gæst fire ben på hovedet?)
3. Gruppen skal udvælge mindst tre ord fra øvelsen *Bliv fortrolig med værket*, som de bearbejder med de materialer der er til rådighed, og lade det indgå i deres fælles gæst.
4. Der er maks. 30 minutter til at løse opgaven.

Opsamling

Lav en fælles iscenesættelse for hele klassen: grupperne placerer gæsterne ved bordet, giver dem et navn/titel, og præsenterer dem kort for resten af klassen.

Få eleverne til at sætte ord på deres proces.

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan gik I til opgaven?

Hvad fik jer til at vælge netop de materialer?

Hvilke elementer fra kunstværket ønskede I at få med i "gæsten"? (fx stemning, farver, former)

Hvordan var tempoet i jeres proces?

Hvis vi skulle personificere de gæster, der sidder til bords ud fra deres udseende, hvilke personligheder synes I så de rummer?

I SKAL BRUGE

- Langbord, dug, diverse pynt og service til bordet, stole

BILAG

- Opgaveark til en gæst til bords.pdf

- Materialer der er til rådighed på skolen, naturmaterialer.
- Sakse, afdækningspap, limpistoler, forlængerledning,

Om SMK Connect

SMK Connect gør den kunstneriske kulturarv levende og anvendelig for landets elever. Det sker via modul-opbyggede, nøje tilrettelagte undervisningsforløb, der kan bruges direkte i underviserens planlægning.

Udgivet under CC BY-SA